

การศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting)

ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตจังหวัดปทุมธานี

A STUDY OF THE SITUATION OF SAFETY MEASURES FOR ORGANIZATIONS

(COVID-FREE SETTING) TYPE 1 MARKET IN PATHUM THANI

ภูไทย กมลวารินทร์*

PUTHAI KAMOLWARIN*

Received 8 October 2022

กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี

Revised 19 October 2022

Email : kkputhai@yahoo.com.sg

Accepted 30 October 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นวิธีหลักและการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีเสริม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อศึกษาสถานการณ์ มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสด ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดสภาพ สิ่งแวดล้อม ปลอดภัยโควิด (COVID-Free Environment) 2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ 3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) และเพื่อ จัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวัง และป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่จังหวัดปทุมธานี สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นตลาดประเภท 1 ที่พบผู้ป่วยโควิด 19 จำนวน 7 แห่ง และผู้บริหารตลาด จำนวน 7 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสดและแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า ตลาดที่ผ่านมาตรการครบทั้ง 3 ด้าน มีจำนวน 6 แห่ง (85.7%) เมื่อจำแนกราย ด้านพบว่า ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) ผ่านมากที่สุด จำนวน 5 แห่ง (72.4%) และพบว่าตลาดมีแผนในการจัดการและปรับปรุงตลาดตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ ผู้จำหน่ายสินค้า ในตลาดสวมหน้ากากอนามัยไม่ถูกวิธี ส่งผลให้เพิ่มโอกาสในการติดเชื้อโควิด 19 ตลาดควรมีการปฏิบัติตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) อย่างเคร่งครัด และมีการกำกับติดตามโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 รองรับสถานการณ์โรคติดเชื้ออุบัติใหม่และโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำ

คำสำคัญ: มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร, ตลาดประเภท 1, พื้นที่จังหวัดปทุมธานี, การศึกษาสถานการณ์

Abstract

This study was mixed methods research using quantitative research method as the primary and qualitative research method as a supplementary by applying SWOT Analysis concepts and theories. To study the situation of safety measures for organizations (COVID Free Setting) for fresh markets consisting of 1) Covid-free environmental management 2) Covid-free personnel and 3) COVID-Free Customers in type 1 market in PATHUM THANI and to prepare recommendations for surveillance and prevention of COVID-19 for the Type 1 market, in PATHUM THANI . The samples were collected from a purposive sampling, which is a type 1 market with 7 markets where COVID-19 cases were found and 7 market executives. Data were collected using the safety measures for organizations (COVID-free setting) for fresh markets assessment and market executive interviews. Data were analyzed using descriptive statistics and content analysis. The results of the study found that there are 6 markets that have passed all three measures (85.7%). When the measures were classified, it was found that COVID-Free Personnel was the most passed measure in 5 markets (72.4%). And found that the market has the plan to manage and improve the market according to the advice of the officer. Market vendors wear masks incorrectly which increases the chances of contracting COVID-19. The market should strictly adhere to the safety measures for the organization (COVID-free setting) and be monitored by local government organizations in the area to prevent the COVID-19 pandemic, and to enhance the situation of emerging infectious diseases and re-emerging infectious diseases. And to further enhance the quality of life of the people.

KEYWORDS: Safety measures for organizations, market type 1, Pathum Thani province area, study of the situation

1 บทนำ

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019) หรือโรคโควิด 19 (COVID-19) ได้ถูกกำหนดเป็นโรคติดต่อร้ายแรง เป็นวิกฤตการณ์ครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ชีวิต คุณภาพชีวิต สังคม และเศรษฐกิจทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง และเมื่อต้นเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 มีการระบาดใหญ่ (Pandemic) ซึ่งเป็นการติดเชื้อทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ตามประกาศขององค์การอนามัยโลก เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2563 (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563) จากสถิติเมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2565 ประชากรทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อสะสม 616,491,369 คน และเสียชีวิต 6,529,069 คน สำหรับประเทศไทยมีผู้ติดเชื้อสะสม 4,672,910 คน และเสียชีวิต 32,620 คน (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2565)

หลายประเทศทั่วโลกมีการวางแผนที่จะอยู่ร่วมกับสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 เพื่อให้ประชาชนในประเทศกลับมาใช้ชีวิตตามปกติให้เร็วที่สุด (Living with COVID-19) ด้วยมาตรการต่างๆ และกลับมาเปิดประเทศอีกครั้ง ในส่วนของประเทศไทย ประชาชนมีการปรับตัวเพื่อให้ทันสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และต้องเพิ่มความระมัดระวังในการใช้ชีวิตมากกว่าปกติ ยกเว้นระดับความปลอดภัยเบื้องต้นด้วยการสวมหน้ากากทุกครั้งเมื่อออกจากบ้าน หรือใช้แอลกอฮอล์เจลล้างมือ จนส่งผลเป็นพฤติกรรมใหม่ที่กลายมาเป็นเรื่องปกติในสังคมที่เรียกกันว่า “นิว นอร์มอล” (New Normal) ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่ถูกนำมาใช้มากขึ้นในปัจจุบัน (ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563) รัฐบาลได้มีประกาศใช้พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และออกข้อกำหนดตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และมาตรา 11 แห่งพระราชกำหนดบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 เพื่อควบคุมสถานการณ์และจำกัดพื้นที่การแพร่ระบาดของโรคและจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด19 ซึ่งเป็นกลไกระดับชาติที่สำคัญในการกำหนดมาตรการและแนวทางในการป้องกัน ควบคุมโรค ที่สอดคล้องตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ โดยให้ผู้ประกอบการหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบขององค์กรหรือหน่วยงานตรวจสอบและกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตาม “มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร” (COVID Free Setting) ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เพื่อลดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคของสถานที่ กิจการ หรือกิจกรรมที่ได้อนุญาตให้เปิดดำเนินการได้ ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) 2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ 3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2564)

ตลาดสด เป็นแหล่งซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า และเป็นศูนย์กลางการรวมตัวของพ่อค้าแม่ค้าผู้ประกอบการด้านอาหาร และประชาชนทั่วไป ต่างซื้อวัตถุดิบจากตลาดสดเป็นส่วนใหญ่ จึงนับได้ว่าตลาดสดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในวิถีชีวิตของคนไทย และวิถีชีวิตของชุมชนที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด สินค้าส่วนใหญ่ที่จำหน่ายในตลาดสดจะเป็นสินค้าประเภทอาหาร โดยเฉพาะอาหารสดประเภทเนื้อสัตว์ ผัก และผลไม้ รวมทั้งอาหารปรุงสำเร็จพร้อมบริโภค (สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2564) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน – วันที่ 10 สิงหาคม 2564 พบผู้ติดเชื้อ 14,678 ราย ในตลาด 132 แห่ง ครอบคลุมถึง 23 จังหวัด โดยพบว่าตลาดที่พบผู้ติดเชื้อไม่ได้ประเมินตลาดตามที่กรมอนามัยจัดทำแนวทางผ่านแพลตฟอร์ม Thai Stop COVID ถึง ร้อยละ 70.00 มีเพียงร้อยละ 5.00 ที่เข้าประเมิน แต่ไม่ผ่าน สำหรับตลาดที่ประเมินแล้วปรับปรุงให้เป็นไปตามเกณฑ์มีเพียง ร้อยละ 25.00 (สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์, 2564) ในเขตสุขภาพที่ 4 มีตลาดประเภท 1 จำนวน 150 ตลาด พบผู้ติดเชื้อในตลาดจำนวน 48 ตลาด คิดเป็น ร้อยละ 32.00 โดยพบผู้ติดเชื้อโควิด 19 ในทุกจังหวัด ซึ่งมีการระบาดในตลาดทุกขนาด รวมถึงตลาดค้าส่งขนาดใหญ่ที่พบการระบาดทุกตลาด จำนวน 3 ตลาด (ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี กรมอนามัย, 2565) และในจังหวัดปทุมธานีมีตลาดประเภท 1 จำนวน 42 ตลาด พบผู้ติดเชื้อในตลาดจำนวน

37 ตลาด คิดเป็น ร้อยละ 88.09 โดยพบผู้ติดเชื้อโควิด 19 ซึ่งมีการระบาดในตลาดทุกขนาด รวมถึงตลาดค้าส่งขนาดใหญ่ที่พบการระบาดทุกตลาด จำนวน 3 ตลาด ดังนั้น การประเมินมาตรการลดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการตลาดสามารถ จัดการด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ให้ปลอดภัยจากโควิด 19

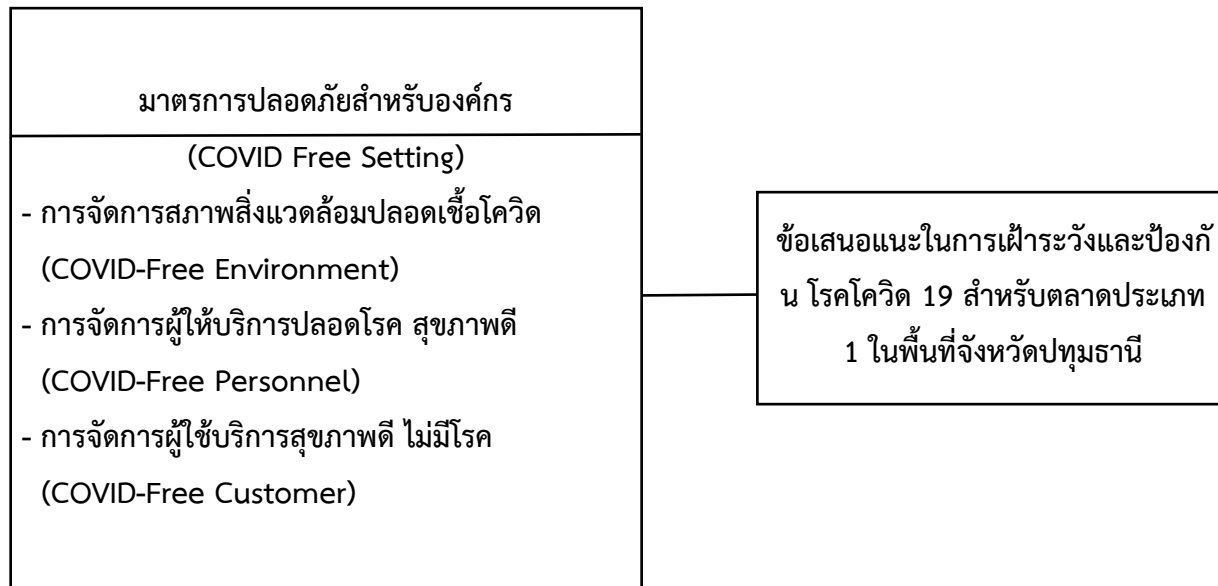
การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาสถานการณ์มาตรการลดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ตลาดประเภท 1 พื้นที่จังหวัดปทุมธานี เพื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการด้านจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อ โควิด (COVID-Free Environment) การจัดการด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และการจัดการด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ตลาดประเภท 1 พื้นที่จังหวัดปทุมธานี และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่จังหวัดปทุมธานี ซึ่งจะสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารตลาด รวมถึงการปรับปรุงมาตรการลดภัยสำหรับตลาดประเภท 1 ให้สามารถปฏิบัติตามมาตรการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เกิดการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 ได้อย่างปลอดภัย

2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1. เพื่อศึกษาสถานการณ์มาตรการลดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสด/ตลาดค้าส่ง ประกอบด้วย (1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) (2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ (3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ในตลาดประเภท 1 พื้นที่จังหวัดปทุมธานี

2.2. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด-19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่จังหวัดปทุมธานี

3 กรอบแนวคิด และสมมติฐานการวิจัย

4 ทบทวนวรรณกรรม

มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) หมายถึง แนวปฏิบัติของมาตรการองค์กร เพื่อลดความเสี่ยงในการแพร่โรค ให้เปิดกิจการ จัดกิจกรรมได้อย่างปลอดภัยและยั่งยืน ประกอบด้วย 3 มาตรการ คือ (1) ด้านการจัดการสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) (2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ (3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 เกิดจาก coronavirus ชื่อ SARS-CoV-2 ไวรัสโคโรนา (CoVs) เป็นตระกูลใหญ่ของไวรัสหลายชนิดทำให้เกิดโรกระบบทางเดินหายใจในมนุษย์ตั้งแต่ไข้หวัดธรรมดาไป จนถึงโรคที่หายากและร้ายแรง เช่น กลุ่มอาการระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) และกลุ่มอาการระบบทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS) (World Health Organization, 2021) เป็นไวรัสที่มีเปลือกเป็นไขมันหุ้ม จึงทำให้มีรูปร่างคล้ายมงกุฎ เป็นไวรัสชนิด RNA ขนาดใหญ่ที่สุดในไวรัส RNA มีขนาด 0.06-0.14 ไมครอน ที่พบในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมและสัตว์ปีก มีหลักฐานจากการถอดรหัสพันธุกรรมพบว่า SARS-CoV-2 มีต้นกำเนิดมาจากค้างคาวมงกุฎเทาแดง การติดเชื้อที่ระบบทางเดินหายใจ และยังเป็นโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่สำคัญทางสาธารณสุขโรคหนึ่ง ที่ส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง ทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม (วรระฆมน จันทร เบญจกุล, 2565)

ตลาดประเภท 1 หมายถึง ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร และมีลักษณะกำหนดไว้ในกฎกระทรวง ว่าด้วย
 สุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 (กรมอนามัย, 2564)

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) (ชนภณ นิธิเชาวกุล, 2565) การ
 วิเคราะห์ SWOT Analysis คือ กระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน ของ
 กิจการ ณ เวลาปัจจุบัน และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อนจากสภาพแวดล้อม ภายใน และ
 เป็นการกำหนดโอกาส อุปสรรค จากสภาพแวดล้อมภายนอก (Kotler, and Armstrong 2018; William, Etzel
 and Walker, 2007; อดุลย์ จาตุรงค์กุล 2551) เพื่อให้ทราบศักยภาพที่แท้จริงของกิจการ และนำมาพัฒนาเป็นกล
 ยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมกับการดำเนินของกิจการ ณ ปัจจุบัน

5. ระเบียบวิธีวิจัย

วิจัยนี้ใช้รูปแบบการศึกษาคำวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ใช้การวิจัย เชิงปริมาณ
 เป็นวิธีหลักและใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีเสริม ประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT Analysis
 โดยศึกษาศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1
 ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) 2) ด้านผู้ให้บริการ
 ปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ 3) ด้านผู้ใช้บริการ สุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free
 Customer) และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่
 จังหวัดปทุมธานี

6. ผลการศึกษา

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting)
 สำหรับตลาดประเภท 1 จังหวัดปทุมธานี

มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting)	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 7)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 จังหวัดปทุมธานี	5	71.4	2	28.6

จากตารางที่ 1 พบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 จังหวัดปทุมธานี มีตลาดที่ผ่านมาตรการครบทั้ง 3 ด้าน จำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 71.4 และไม่ผ่าน มาตรการ จำนวน 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.6

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 จำแนกตามมาตรการรายด้าน

มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) จำแนกตามมาตรการรายด้าน	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 7)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1. ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment)	6	85.7	1	14.3
2. ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel)	5	71.4	2	28.6
3. ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer)	5	71.4	2	28.6

จากตารางที่ 2 พบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาด ประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) ผ่านมากที่สุด จำนวน 6 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 85.7 รองลงมาเป็นด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) ผ่าน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 71.4 และด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ผ่าน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 71.4

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) จำแนก ตามรายชื่อ

มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) จำแนกตามมาตรการรายชื่อ	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 7)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ

1. กำหนดทางเข้า-ออก และจุดคัดกรอง พร้อม ทั้งจัดพนักงานควบคุม	7	100	0	0
2. ทำความสะอาดแผงจำหน่ายอาหาร และพื้นตลาดทุกวัน/ล้างตลาดตามหลักสุขาภิ บาล 1 ครั้ง/ สัปดาห์	7	100	0	0
3. ทำความสะอาดจุดสัมผัสร่วม และห้องน้ำ ทุก 1-2 ชั่วโมง	7	100	0	0
4. มีการปกปิดอาหารปรุงสำเร็จ และมีอุปกรณ์ สำหรับหยิบจับอาหาร	7	100	0	0
5. จัดบริการเจลแอลกอฮอล์ประจำแผงค้า และจุดต่างๆ ให้เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการ	6	85.7	1	14.3
6. เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล และผู้ขายประจำ แผงค้า 1-2 เมตร	7	100	0	0
7. จำกัดจำนวนคน ไม่เกิน 1 คน ต่อ 4 ตาราง เมตร หรือ รักษาระยะห่างอย่างน้อย 1-2 เมตร	7	100	0	0
8. งดกิจกรรมการรวมตัวกัน ณ จุดใดจุดหนึ่ง และมีมาตรการห้ามมีการรวมตัวพูดคุยกัน	7	100	0	0
9. มีระบบกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบการ ดำเนินการ	6	85.7	1	14.3
10. จัดให้มีการระบายอากาศที่เพียงพอ	7	100	0	0
11. จัดสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ ไม่ขวางทางเดินและไม่วางของสูงจนปิดกั้นการ ระบายอากาศ	6	85.7	1	14.3

จากตารางที่ 3 พบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาด ประเภท 1 ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดภัยเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) มาตรการที่ผ่านมาก ที่สุด คือ กำหนดทางเข้า-ออก และจุดคัดกรอง พร้อม ทั้งจัดพนักงานควบคุม, ทำความสะอาดแผงจำหน่ายอาหาร และพื้นตลาดทุกวัน / ล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาล, ทำความสะอาดจุดสัมผัสร่วม และห้องน้ำ ทุก 1-2 ชั่วโมง,

มีการปกปิดอาหารปรุงสำเร็จ และมีอุปกรณ์ สำหรับหยิบจับอาหาร, เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล และผู้ขายประจำ แผงค้ำ 1-2 เมตร, ไม่มีกิจกรรมการรวมตัวกัน ณ จุดใดจุดหนึ่ง และมีมาตรการ ห้ามมีการรวมตัวพูดคุยกัน, และ จัดให้มีการระบายอากาศที่เพียงพอ จำนวน 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ จัดบริการเจลแอลกอฮอล์ประจำแผงค้ำ และจุดต่างๆ ให้เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการ, มีระบบกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการ, และ จัดสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ ไม่ขวางทางเดิน และไม่วางของสูงจนปิดกั้นการระบายอากาศ จำนวน 44 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 85.7

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการปลอดภัย สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) จำแนกตามรายชื่อ

ด้านผู้ให้บริการปลอดภัย(COVID-Free Personnel) จำแนกตามรายชื่อ	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 7)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1. มีภูมิคุ้มกันหรือไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง	7	100	0	0
2. มีทะเบียนแผงค้ำ ผู้ขาย ผู้ช่วยขายที่เข้ามา จำหน่ายสินค้า	6	85.7	1	14.3
3. มีผู้รับผิดชอบกำกับ ติดตาม Timeline ผู้ขาย ทุกราย	6	85.7	1	14.3
4. มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด	6	85.7	1	14.3
5. ผู้รับผิดชอบ กำกับ ติดตาม ไม่ให้มีการรวมกลุ่มพูดคุยขณะปฏิบัติงาน และงดรับประทานอาหารร่วมกัน	6	85.7	1	14.3

จากตารางที่ 4 พบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาด ประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการปลอดภัย สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) มาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ มีภูมิคุ้มกัน

หรือไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง จำนวน 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ มีผู้รับผิดชอบ กำกับ ติดตาม Timeline ผู้ขายทุกราย, ผู้รับผิดชอบ กำกับ ติดตาม ไม่ให้มีการรวมกลุ่มพูดคุยขณะปฏิบัติงาน และงดรับประทานอาหารร่วมกัน และมาตรการที่ไม่ผ่านมากที่สุด คือ มีทะเบียนแผงค้า ผู้ขาย ผู้ช่วยขาย ที่เข้ามาจำหน่ายสินค้า, มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด จำนวน 6 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 85.7

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร(COVIDFreeSetting)

สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer)

จำแนกตามรายชื่อ ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) จำแนกตามรายชื่อ

ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) จำแนกตามรายชื่อ	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 7)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1.มีการคัดกรองความเสี่ยงก่อนเข้าพื้นที่ ด้วย TST หรือ APP อื่นๆ	5	71.4	2	28.6
2. งดการรวมกลุ่มซื้อสินค้า และรับประทาน อาหาร	6	85.7	1	14.3
3. มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด	5	71.4	2	28.6
4. เลือกวิธีการชำระเงินด้วย App เพื่อลดการ สัมผัส หรือวิธีอื่น	5	71.4	2	28.6

จากตารางที่ 5 พบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาด ประเภท 1 ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) มาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ งดการรวมกลุ่มซื้อสินค้า และรับประทานอาหาร จำนวน 6 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 85.7 และ รองลงมาคือ มีการคัดกรองความเสี่ยงก่อนเข้าพื้นที่ ด้วย TST หรือ APP อื่นๆ, มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด และ เลือกวิธีการชำระเงินด้วย App เพื่อลดการ สัมผัส หรือวิธีอื่น จำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 71.4

7. อภิปรายผล

สถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) ผลการศึกษาพบว่า มาตรการ งดกิจกรรมการรวมตัวกัน ณ จุดใดจุดหนึ่ง และมีมาตรการห้ามมีการรวมตัวพูดคุยกัน, เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล และผู้ขายประจำแผงค้า 1-2 เมตร, จำกัดจำนวนคน ไม่เกิน 1 คน ต่อ 4 ตารางเมตร หรือ รักษา ระยะห่างอย่างน้อย 1-2 เมตร เป็นมาตรการที่ผ่านมากที่สุด จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 ซึ่งมีการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง โดยประเทศไทยได้มีการควบคุมสถานการณ์ของโรค ได้ตามลำดับ มีขั้นตอนการควบคุมโอกาสเสี่ยงของบุคคล สถานที่และประเภทกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดผลกระทบต่อประชาชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง

ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) จากผลการศึกษาพบว่า มาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ มีภูมิคุ้มกัน หรือไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง ผู้ให้บริการในตลาดส่วนใหญ่มีภูมิคุ้มกัน หรือไม่พบเชื้อ โดยการคัดกรองเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้เกิดวิกฤติสุขภาพที่กระทบ ต่อชีวิตของผู้คนในทุกด้านอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน และยังมีผลกระทบเชิงบวกที่ทำให้เราได้เห็นประชาชน ปรับตัวจากการตื่นตัวกลายเป็นตื่นรู้ เกิดการเรียนรู้ครั้งใหญ่ของประชาชนที่จะรับมือกับการระบาดของโควิด 19

ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดีไม่มีโรค(COVID-FreeCustomer)จากผลการศึกษาพบว่ามาตรการเลือกวิธีการชำระเงินด้วย App เพื่อลดการสัมผัส หรือวิธีอื่น เป็นมาตรการที่ผ่านมากที่สุด การสัมผัสธนบัตรเป็นอีกหนึ่งพฤติกรรมเสี่ยงที่ทำให้เกิดโอกาสติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 ได้ โดยองค์การอนามัยโลกได้ออกประกาศให้ประชาชน หลีกเลี่ยงการหยิบจับสัมผัสธนบัตรและเหรียญเพื่อใช้ซื้อสินค้า ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่เนื่องจากธนบัตรและเหรียญถูกเปลี่ยนมือไปอย่างรวดเร็วและอาจมีเชื้อไวรัสหรือแบคทีเรียติดอยู่เป็น เวลานานหลายวัน และขอให้ประชาชน เปลี่ยนไปใช้จ่ายเงินออนไลน์แทน (สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แห่งประเทศไทย,2563)ดังนั้นผู้ให้บริการในตลาดจึงมีการเลือกการชำระเงินด้วยAppเพื่อลดการสัมผัสและ ลดโอกาสเสี่ยงที่ทำให้เกิดการติดเชื้อโควิด 19

8. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ไม่ผ่านมากที่สุด จำนวน 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.6 โดยพบว่ามาตรการมีการคัดกรองความเสี่ยงก่อนเข้าพื้นที่ ด้วย TST หรือ APP อื่นๆ, มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการDMHTA และเลือกวิธีชำระเงินด้วยAPP เพื่อลดการสัมผัส ไม่ผ่านมากที่สุด จำนวน 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.6 ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินตลาด ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคี เครือข่าย และแกนนำผู้ขายของในตลาด เพื่อร่วมเป็นคณะกรรมการกำกับติดตามผู้ประกอบการตลาด ผู้ให้บริการ และผู้ใช้บริการในการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ในตลาดประเภท 1 ได้อย่างถูกต้อง เกิดการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง ควบคุม และปฏิบัติตามนโยบายแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 เพื่อให้ตลาดในพื้นที่รับผิดชอบได้มาตรฐานตามหลักสุขาภิบาลหรือสุขอนามัย และสิ่งแวดล้อม

3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดควรวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาระดับตลาดประเภท 1 เพื่อปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย และวางแผนการกำกับ ติดตาม ประเมินผลเป็นรอบระยะเวลาตามความเหมาะสมและสื่อสารให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

4. ควรส่งเสริมให้มีชมรมผู้ประกอบการตลาด ชมรมผู้ขายของในตลาด มีการรวมกลุ่มในระดับจังหวัด และระดับเขต เพื่อให้เกิดการตื่นตัวและมีส่วนร่วมในการพัฒนาตลาดประเภท 1 อย่างต่อเนื่อง โดยมีหน่วยงานราชการเป็นที่ปรึกษา และกระบวนการทำงาน หรือการตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ควรเป็นระเบียบที่สมาชิกชมรมร่วมกันกำหนดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค. (2563). คู่มือการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับประชาชน. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรมควบคุมโรค. (2564). สถานการณ์ผู้ติดเชื้อ COVID-19 อัปเดตรายวัน. เข้าถึงได้จาก <https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard/>

กรมควบคุมโรค. (2564). กรมควบคุมโรคแนะประชาชนที่กำลังทยอยเดินทางกลับหลังปีใหม่ ยึดหลัก D-M-H-T-T เพื่อป้องกันตนเองจากโรคโควิด 19. เข้าถึงได้จาก <https://ddc.moph.go.th/brc/news.php?news=16434&deptcode=brc>

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์. (2564). คู่มือการตรวจวินิจฉัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) ทางห้องปฏิบัติการ. เข้าถึงได้จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/guidelines/G37.pdf?fbclid=IwAR0Vd1kdtX_QpgQmXLNDFYQifJFJKJHtbiTpeL5E7RUbAv8REhkCCJH2oo

กรมประชาสัมพันธ์. (2564). กรมอนามัย เนะตลาด ยกระดับมาตรการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 มากขึ้น.